

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ ПРИ ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСНІЙ
ДЕРЖАВНІЙ АДМІНІСТРАЦІЇ

II Всеукраїнська наукова конференція молодих вчених

**«ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА ТА ДЕРЖАВИ:
СУЧАСНІ НАУКОВІ ВИКЛИКИ»**

З нагоди Всесвітнього дня науки

м. Одеса, 10 листопада 2025 року

ОДЕСА – РМВ при ООДА – 2025

Г 54 Проблеми розвитку суспільства та держави: сучасні наукові виклики: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (Одеса, 10 листопада 2025 р.) [Електронний ресурс]. – Одеса: РМВ при ООДА, 2025. – 340 с.

Наукові праці, представлені в цьому збірнику, присвячені актуальним проблемам розвитку суспільства та держави в умовах сучасних наукових викликів, зокрема теоретичним, організаційним, соціально-економічним і правовим аспектам трансформаційних процесів в Україні. Матеріали підготовлені в межах II Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених «Проблеми розвитку суспільства та держави: сучасні наукові виклики», що проводиться з нагоди Всесвітнього дня науки та організована Радою молодих вчених при Одеській обласній державній адміністрації. Видання адресоване молодим ученим, науковцям, викладачам, аспірантам, студентам, а також фахівцям і практикам, зацікавленим у дослідженні сучасних проблем розвитку суспільства і держави.

Тези доповідей подано в авторській редакції. Усю відповідальність за достовірність і коректність змісту несуть автори. Редакційна колегія може не поділяти повністю або частково думки авторів.

Організаційний комітет:

Голова: *Маслій Наталя Дмитрівна* - докторка економічних наук, доцент, професорка кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин ОНУ імені І.І. Мечникова, старший науковий співробітник відділу ринку транспортних послуг ДУ «ПРЕД НАН України», голова Ради молодих вчених ОНУ імені І.І. Мечникова, голова Ради молодих вчених при ООДА

Члени оргкомітету:

Кулікова Єлизавета Олександрівна – старша викладачка кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку Одеського національного економічного університету, заступниця керівника Центру заочної форми навчання ОНЕУ, голова Ради молодих вчених Одеського національного економічного університету, перша заступниця голови Ради молодих вчених при ООДА

Давтян Аракся Сейранівна – молодший науковий співробітник Фізико-хімічного інституту ім. О.В. Богатського НАН України, заступниця голови Ради молодих вчених при ООДА, координаторка SMM-напряму РВМ при ООДА.

Ямнюк Богдана Ярославівна – аспірантка, начальниця Центру науково-технічної інформації та міжнародних програм Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку, членкиня РМВ при ООДА.

Левченко Сергій Павлович – доктор філософії в галузі менеджменту, старший викладач кафедри менеджменту, готельно-ресторанної справи і туризму Міжнародного гуманітарного університету, перший заступник голови Ради молодих вчених Міжнародного гуманітарного університету, член РМВ при ООДА.

Гусєва Катерина Дмитрівна – кандидатка географічних наук, начальниця сектору маркетингу та інновацій в освіті відділу маркетингу і інноваційної політики, в.о. голови Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених НУ «Одеська політехніка», членкиня РМВ при ООДА.

Станко Андрій Петрович – аспірант 2-го курсу Міжнародного гуманітарного університету кафедри морського та міжнародного права, асоційований член РМВ при ООДА.

Петренко Дмитро Сергійович – Голова Ради молодих вчених Одеського національного технологічного університету, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 174, асистент кафедри АТПІРС ОНТУ, член РМВ при ООДА.

Тюренкова Катерина МОЛОДІЖНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ЙОГО РОЛЬ У РОЗВИТКУ СТАРТАП-КУЛЬТУРИ.....	76
Ульяницький Андрій ФОРМУВАННЯ СТІЙКОЇ ЦИФРОВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ЯК ФАКТОРУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	78
Цапак Анастасія ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ.....	81
Штипук Остап ІНСТИТУЦІЙНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ РІВЕНЬ МІЖНАРОДНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА: АНАЛІТИЧНИЙ ПІДХІД.....	83

КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО

Мельник Юлія, Омельченко Артем МОНАСТИРІ ЯК ОСЕРЕДКИ ОСВІТИ Й КУЛЬТУРИ У ХІ–ХІІІ СТ.....	86
---	----

МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ

Азаренкова Кристина АНТИКРИЗОВІ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ У ВОЄННИХ УМОВАХ.....	89
Аксеной Ярослава, Петрова Ольга ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ: УРОКИ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ.....	91
Курилович Вероніка, Андрушкевич Наталія СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ.....	93
Биканова Ляля, Рембач Дар'я СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МЕНЕДЖЕРА У ЧАС ВІЙНИ.....	95
Волошин Роман, Бєденко Роман УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМ ПОРТФЕЛЕМ ПІДПРИЄМСТВА У СФЕРІ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ.....	97
Воронова Дар'я ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ КЕРІВНИКА ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КОМАНДОЮ.....	99
Дякова Анастасія ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ У СФЕРІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.....	102
Здоровега Мар'яна, Мазур Андрій ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ЯК ЧИННИК АДАПТИВНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	106
Кадук Єва, Шебанова Марія ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ: РИЗИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ.....	108
Каламан Ольга, Харенко Дмитро УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ ЦІЛІСНОГО ПІДХОДУ.....	110
Лебедєва Наталія, Омельченко Артем ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ В ЦИФРОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	113
Левченко Сергій, Бундєва Ганна КОНЦЕПЦІЯ ТВОРЧОГО РУЙНУВАННЯ У ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ.....	116
Левченко Сергій, Ільєнко Дмитро ВИБІР МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ НА ОСНОВІ ПАРАДОКСУ ВЕБЛЕНА.....	119
Левченко Сергій, Кузьміна Софія ВПЛИВ FAST FASHION НА ПОВЕДІНКУ СПОЖИВАЧІВ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ.....	122
Левченко Сергій, Гуйван Вероніка СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ КАВОВОЇ ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ.....	125
Максименко Тетяна, Пустенко Вікторія ЛІДЕРСТВО В ОСВІТІ: УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	128
Мешерякова Анастасія КОМУНІКАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ.....	130
Осіпов Віктор ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА НА ІННОВАЦІЙНИХ ЗАСАДАХ.....	132
Остапенко Софія МЕНЕДЖМЕНТ ВІДНОВЛЕННЯ: ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПІСЛЯВОЄННОЮ ВІДБУДОВОЮ УКРАЇНИ.....	135
Паринок Ілля УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНОЮ СИСТЕМОЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	138
Плюшко Руслан РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	141
Собакар Маргарита, Куденко Валерія ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯК КАТАЛІЗАТОР УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	144
Смірнов Ігор, Купченко Мар'яна, Бутусов Станіслав СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МЕНЕДЖЕРА ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	148
Стара Таїсія, Запорожець О.Ф. РОЛЬ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У СТАЛОМУ РОЗВИТКУ МУЗЕЙНОГО ТУРИЗМУ ФРАНЦІЇ.....	152
Чернов Олексій ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ У ПАРАДИГМІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНА РОЛЬ В УПРАВЛІННІ.....	155
Шаврова Лілія ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА В НЕСТАБІЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	158

Собакар Маргарита Вікторівна,

доктор філософії з обліку і оподаткування,
викладач кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Куденко Валерія Олександрівна,

студентка 2-го року навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯК КАТАЛІЗАТОР УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

У сучасних умовах цифровізація підприємств перетворилася на стратегічний інструмент розвитку. Її сутність полягає не лише у заміні паперових процесів електронними, а в перебудові всієї управлінської моделі. Коли технології інтегруються у бізнес-середовище, традиційні схеми прийняття рішень замінюються алгоритмами, що побудовані на даних і прогнозуванні [6].

Цифровізація значно впливає на процес ухвалення управлінських рішень. Автоматизований збір даних та алгоритмічна аналітика скорочують час підготовки звітів у рази. Якщо раніше підприємствам доводилося чекати на результати перевірок і узагальнення інформації днями, то тепер потрібні показники доступні майже миттєво. Це створює передумови для оперативного реагування на зміни попиту або порушення технологічних процесів [3].

Покращення якості рішень забезпечується через використання математичних моделей, алгоритмів машинного навчання та комплексного аналізу даних з різних джерел. Цифрові системи здатні врахувати значно більшу кількість факторів та виявити неочевидні взаємозв'язки між різними параметрами. Підвищення прозорості управлінських процесів забезпечується через автоматичне документування всіх етапів аналізу, що особливо важливо для підприємств харчової промисловості, які підлягають суворому регулюванню.

Класифікація цифрових інструментів підтримки прийняття управлінських рішень допомагає систематизувати різноманітні технології. Системи бізнес-аналітики є основою для аналізу історичних даних та підготовки управлінської звітності, дозволяють агрегувати дані з різних джерел, створювати багатовимірні аналітичні моделі. Системи прогнозової аналітики використовують статистичні методи та алгоритми машинного навчання для передбачення майбутніх тенденцій.

Одним із ключових рушіїв цифровізації є технології обробки великих даних. Для харчових підприємств Big Data стає джерелом інформації про споживчі вподобання, сезонні коливання попиту, стабільність постачань та ефективність обладнання. На практиці це дає можливість прогнозувати потреби ринку та, відповідно до них, оптимізувати виробничі плани. Це надає вищу гнучкість і більш точне планування діяльності.

Системи штучного інтелекту також активно впроваджуються в управління. Зокрема, алгоритми машинного навчання здатні уточнювати свої моделі, спираючись на накопичені дані. Як результат їх використання, підприємства отримують більш точні прогнози попиту, швидке виявлення відхилень і автоматизацію рутинних завдань. Машинне навчання дозволяє самостійно покращувати свою ефективність на основі накопиченого досвіду [2].

Окрему роль відіграють хмарні обчислення: вони відкривають доступ до сучасних технологій без дорогих інвестицій у власні сервери. Для малих та середніх підприємств

харчової галузі це шанс використовувати ті ж інструменти, що й великі корпорації.

Експертні системи відтворюють знання та досвід фахівців у вигляді формалізованих правил та процедур прийняття рішень, тобто фактично «оцифровують» професійний досвід спеціалістів, забезпечуючи консистентність підходів до вирішення типових проблем [1].

Системи імітаційного моделювання дозволяють створювати віртуальні моделі бізнес-процесів та тестувати різні сценарії розвитку подій без ризику для реального виробництва.

Інтернет речей робить виробництво «прозорим»: датчики збирають дані про температуру, вологість, роботу обладнання, переміщення продукції. Те, що раніше можна було дізнатися лише постфактум, тепер контролюється онлайн [5]. У поєднанні з блокчейн-технологіями це формує надійну систему відстеження життєвого циклу продукції та ланцюгів постачання.

У таблиці 1 систематизовано ключові технології цифрової трансформації, що можуть бути використані в управлінській діяльності, та визначено можливості їх практичного застосування.

Для успішної цифровізації процесів прийняття рішень підприємства харчової промисловості повинні дотримуватися певних принципів, а саме:

- 1) поетапність впровадження, тобто послідовне впровадження цифрових технологій, починаючи з найбільш простих та ефективних рішень;
- 2) орієнтація на бізнес-результат – впровадження технологій має бути обґрунтовано конкретними бізнес-потребами та очікуваними вигодами;
- 3) забезпечення якості даних, що є критично важливим для ефективності цифрових систем;
- 4) розвиток цифрових компетенцій персоналу – має бути постійним процесом, що супроводжує впровадження нових технологій.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика цифрових технологій для підтримки прийняття управлінських рішень

Технологія	Функціональність	Переваги використання	Недоліки/обмеження використання
Великі дані (Big Data)	Обробка великих обсягів структурованих та неструктурованих даних	Виявлення прихованих закономірностей; прогнозування трендів; аналіз поведінки споживачів; оптимізація бізнес-процесів	Високі вимоги до потужності обладнання; необхідність залучення кваліфікованих фахівців; складність забезпечення якості даних; проблеми конфіденційності
Штучний інтелект та машинне навчання	Автоматизація рішень, прогнозування, розпізнавання образів	Обробка складних нелінійних залежностей; самонавчання систем; автоматизація рутинних завдань; висока точність прогнозів	Необхідність великих обсягів даних для навчання; складність інтерпретації результатів; високі початкові інвестиції; етичні питання використання
Хмарні обчислення	Надання обчислювальних ресурсів через Інтернет	Незначні початкові інвестиції; масштабованість ресурсів; доступність з будь-якого місця; автоматичні оновлення	Залежність від якості Інтернет-з'єднання; ризики безпеки даних; обмежений контроль над інфраструктурою; операційні витрати у довгостроковій перспективі

Інтернет речей (IoT)	Збір даних з датчиків у режимі реального часу	Оперативний моніторинг процесів; запобігання аваріям; оптимізація використання ресурсів; автоматизація рішень	Вразливість до кібератак; проблеми стандартизації; складність інтеграції різних пристроїв; необхідність надійної мережевої інфраструктури
Блокчейн	Розподілені реєстри транзакцій з високим рівнем захисту	Прозорість операцій; захист від фальсифікацій; відстеження походження продукції; зниження транзакційних витрат	Низька швидкість обробки транзакцій; високе енергоспоживання; складність масштабування; обмежена правова база
Експертні системи	Відтворення знань експертів для підтримки рішень	Збереження корпоративних знань; доступність експертизи 24/7; навчання персоналу	Складність формалізації знань; обмежена гнучкість; високі витрати на розробку; необхідність постійного оновлення
Системи бізнес-аналітики (BI)	Аналіз історичних даних, візуалізація, звітність	Наочна візуалізація даних; інтерактивні звіти; інтеграція різних джерел даних; швидкість отримання інформації	Відсутність прогнозної аналітики; необхідність навчання користувачів; висока вартість ліцензій; залежність від якості вхідних даних

Для ефективного впровадження розглянутих технологій необхідно правильно спланувати архітектуру сучасної цифрової екосистеми підприємства, яка має багаторівневу структуру. В її основі знаходиться інфраструктурний рівень, який включає сервери, мережеве обладнання, сховища даних та віртуальні ресурси, та відповідає за безперебійну роботу цифрових сервісів та обмін інформацією.

Наступний рівень – платформні технології (інструменти для зберігання й аналізу даних, використання машинного навчання та побудови аналітичних моделей). На цьому етапі формуються алгоритми, що перетворюють сирі дані на корисні управлінські висновки [7]. Важливе місце займає рівень бізнес-додатків. До нього належать ERP, CRM, SCM та інші системи, що підтримують конкретні управлінські процеси – від закупівель і виробництва до взаємодії з клієнтами.

Для користувачів результатом усієї цієї багаторівневої інфраструктури є зручні інтерфейси: аналітичні панелі, мобільні програми, робочі кабінети у веб-середовищі. Саме через них люди отримують доступ до даних і можуть швидко приймати рішення.

Впровадження цифрових технологій супроводжується певними викликами та ризиками. Технологічні ризики включають складність інтеграції різних систем та забезпечення їх сумісності. Ризики кібербезпеки зростають з підвищенням рівня цифровізації, оскільки хакерські атаки на інформаційні системи можуть призвести до втрати конфіденційних даних та порушення роботи підприємства.

Організаційні виклики включають необхідність перенавчання персоналу для роботи з новими технологіями. Зміна організаційної культури є не менш важливим фактором успіху цифровізації, адже перехід від інтуїтивного прийняття рішень до аналітичного підходу вимагає зміни ментальності та робочих звичок співробітників [4]. Опір змінам є природною реакцією людей на нововведення, тому подолання опору вимагає продуманої стратегії управління змінами.

Отже, цифрова трансформація відкриває нові можливості в управлінні підприємствами харчової промисловості. Проте для ефективної цифровізації управління потрібна розробка цифрової стратегії. Необхідно визначитись із комплексом цифрових інструментів, що

підлягатимуть впровадженню, розробити алгоритм цифровізації бізнес-процесів, а також передбачити ризики такого впровадження та відповіді на них.

Література:

1. Бузовська Н. В., Кузьмінська Н. Л. Напрями використання штучного інтелекту в підприємництві. Розвиток підприємництва як фактор росту національної економіки: матеріали XXII міжн. наук.-практ. конф. Київ, 2023. С. 22.
2. Данкевич В. Є., Данкевич А. Є. Інтернет речей та штучний інтелект як ключові елементи інноваційного розвитку підприємств в епоху цифрових викликів. Актуальні проблеми економіки. 2024. № 7. С. 165-173.
3. Ефективне використання CRM та ERP систем для бізнесу: переваги та інтеграція. InProject. 2024. URL: <https://inproject.org/en/vykorystannya-crm-ta-erp-system/>
4. Євтушенко Н., Стеценко Д. Цифрова трансформація бізнесу в умовах війни в Україні: виклики та можливості. Економічний простір. 2024. № 191. С. 211-216.
5. Інтернет речей у промисловості: як це працює? Kyivstar Business Hub. 2024. URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/internet-rechej-u-promislovesti-yak-cze-praczuje>
6. Стрижкова Л. О., Прокопенко О. В. Цифрова трансформація бізнесу: зміна стратегій і моделей розвитку. Київ: НДІПЗІР, 2020. 415 с.
7. Цифрова трансформація економіки України в умовах війни. Жовтень 2024 року. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/tsyfrova-transformatsiya-ekonomiky-ukrayiny-v-umovakh-viyny-zhovten-2024>